

ким чином, щоб його учасники мали змогу обмінятися життєвим досвідом і отриманою інформацією [5].

На наш погляд, досвід світової та національної систем вищої освіти доводить необхідність застосування новітніх інтерактивних методик навчання. Що, безперечно, сприяє впровадженню в дидактичний процес технології особистісно-орієнтованого навчання, використання методів заохочення студентів до навчально-пізнавальної діяльності, що, своєю чергою, забезпечує особисту спрямованість навчання.

Висновки. Для сучасної освіти характерний пошук нових педагогічних можливостей, пов'язаних, насамперед, із відмовою від традиційного навчання й виховання, ідеєю цілісності педагогічного процесу як системи, що спирається на теорії загальнолюдських цінностей, гуманізації, пріоритету суб'єкт-суб'єктних відносин.

Таким чином, одним зі стратегічних завдань на сучасному етапі модернізації вищої медичної освіти України під час підготовки майбутніх висококваліфікованих спеціалістів актуальними стають зміна педагогічних методик і впровадження інноваційних педагогічних технологій. Завдяки новим підходам викладання зростає мотивація студентів до навчання, формуються навички самостійного здобуття знань, що сприяє значному їх поглибленню. Здобувачі освіти прагнуть до пошуку шляхів розв'язання проблем діагностики й лікування, розкриття власного творчого потенціалу, опанування навичок командної праці з колегами. Усе це спонукає викладачів удосконалювати власну педагогічну майстерність.

Застосування в навчанні інноваційних технологій дозволить здобути освіту світового рівня, стати конкурентоспроможним фахівцем, щоб надавати кожному громадянину сучасну медичну допомогу й мати можливість вибору праці в будь-якій країні.

Список використаної літератури

1. Баханов К. О. Інтерактивне навчання / К. О. Баханов // Історія в школах України. – 2008. – № 2. – С. 31–36.
2. Веденко Б.Г. Індивідуальна підготовка медичних працівників – суттєвий крок безперервного професійного розвитку / Б.Г. Веденко, Г.В. Даценко // Новини медицини і фармації. – 2012. – №16 (426). – С. 26.
3. Козак Л. В. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі / Л. В. Козак // Освітологічний дискурс. – 2014. – № 1 (5). – С. 95–107.
4. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К. : СПД Кулінічев Б. М., 2007. – 144 с.
5. Січкарук О. І. Інтерактивні методи навчання у вищій школі : навч.-метод. посіб. / О. І. Січкарук. – К. : Таксон, 2006. – 88 с.
6. Соф'янець Е. Структура професійної компетентності сучасного педагога / Е. Соф'янець // Управління освітою. – 2006. – № 17. – С. 4–5.
7. Шляхи модернізації вищої освіти в контексті євроінтеграції // Матеріали регіонального-науково-практичного семінару / За гол. ред. Г.В.Терещука. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – 235 с.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ

Нідзельський М.Я., Давиденко В.Ю., Кузнецов В.В., Хілініч Є.С.

Полтавський державний медичний університет

Однією з найістотніших тенденцій розвитку сучасної освіти стала фундаменталізація її змісту: у неї мають входити елементи, які б заслугоували витрачених на них зусиль здобувачів освіти й викладачів. Таких зусиль варті знання, які об'єднують, інтегрують особистість із людським суспільством, і знання, що роблять особистість вільною.

Ключові слова: сучасна освіта, інтеграція, медичні дисципліни, підвищення кваліфікації.

One of the most important trends in the development of modern education is the fundamentalization of its content, it should include those elements that deserve the efforts of students and teachers. Such efforts are worth the knowledge that unites and integrates the individual with human society, and the knowledge that makes the individual free.

Keywords: modern education, integration of medical disciplines, advanced training.

Однією з найістотніших тенденцій розвитку сучасної освіти стала фундаменталізація її змісту, у неї повинні входити ті елементи, які б заслугоували витрачених на них зусиль здобувачів освіти і викладачів. Таких зусиль варті знання, які об'єднують, інтегрують особистість із людським суспільством, і знання, що роблять особистість вільною.

Посилений рух педагогічних систем до інтеграції – це один із найважливіших аспектів реалізації фундаменталізації змісту освіти. Мета інтегративних процесів у викладанні дисциплін – світоглядна цілісність особистості. Проте проблема інтеграції змісту навчання залишається сьогодні на рівні методичних побажань, і тому всі спроби до інтеграції різних дисциплін є актуальними, заслуговують на розуміння й підтримку. Якщо сьогодні ми маємо багаторічний досвід викладання окремих дисциплін, то перші випробування проходить упровадження викладання полідисциплін. При цьому відсутні по-справжньому наукові дослідження з проблеми взаємозв'язку структурованості змісту освіти та її необхідної якості [1].

Мета інтеграції – звільнити теоретичні абстрактні науки від сутнісної антропологічної обмеженості. Це звільнення передбачає перебудову дидактичних форм викладу сучасних наукових даних, відмову від традиційних методів наочного засвоєння. Методика викладання для вчених має орієнтуватися на перебудову процесів мислення в напрямі теоретичної діяльності, яка дає можливість адекватно сприймати й розвивати ненаочні доктрини сучасної науки. Потрібний кардинально новий підхід, зокрема принцип інтегрованості знань, або цілісності навчання.

Ідея вивчення об'єктів і явищ із різних точок зору із застосуванням різних дисциплін широко відома. Разом з тим у самому понятті «інтегрованість знань» віднаходимо різні аспекти. Так, зупиняючись на специфічних рисах різних предметів, можна одночасно вивчати й акцентувати наявні між ними взаємозв'язки [2].

Незаперечна роль принципу інтеграції й у викладанні медичних дисциплін, особливо якщо не забувати і про цілісність організму людини.

Стоматологія як цілісна самостійна наука на сучасному етапі отримала ряд розгалужень, що сприяло бурхливому розвитку її складових – терапевтичної, хірургічної, ортопедичної, ортодонтичної, пародонтології, нейростоматології та ін. Кожний розділ стоматології збагатився новими даними досліджень на високих технологічних рівнях, а великий потік інформації, нових матеріалів і технологій спонукає спеціалістів постійно працювати над засвоєнням нового, підвищувати свою професійну майстерність [3].

Післядипломна освіта лікарів-стоматологів складається з певних етапів: навчання в інтернатурі за спеціальністю, на циклі спеціалізації при зміні спеціальності та на тематичних циклах. Кожна стоматологічна спеціальність передбачає свої програми підвищення кваліфікації для лікарів-стоматологів відповідного фаху. Однак, як показує досвід роботи кафедри післядипломної освіти лікарів стоматологів-ортопедів, на сучасному рівні вузька спеціалізація в стоматології має крім переваг і недоліки, а саме: дещо обмежилась компетенція спеціалістів і цим самим зникла потреба в деяких лікарів у всебічному навчанні. Цілий ряд патологічних процесів зубощелепної системи вимагає поглиблених, інтегрованих знань із багатьох дисциплін для повноцінного обстеження й лікування пацієнтів. Досить часто лікар-стоматолог однієї спеціальності не може самостійно прийняти рішення про метод лікування певної патології через недостатні знання. Тому викладачі кафедри запропонували й розробили навчальну програму тематичного циклу «Комплексний підхід до стоматологічного протезування». Програма розрахована на лікарів-стоматологів усіх спеціальностей: терапевтів, хірургів, ортодонтів, стоматологів дитячого віку і дає можливість сконцентрувати знання на комплексний підхід у лікуванні певних стоматологічних захворювань. Крім того, вивчення матеріалів окремих розділів програми підтверджує необхідність взаємодії хірургів-стоматологів, терапевтів-стоматологів із ортопедами-стоматологами при прийнятті остаточного рішення в лікуванні захворювання.

Розроблена програма отримала позитивні відгуки серед лікарів-стоматологів різних фахів, які були ознайомлені з нею. Крім того, кафедра провела пробний тематичний цикл вдосконалення для лікарів-стоматологів однієї центральної районної лікарні області згідно з розробленою програмою і також отримала схвалення й побажання продовжити починання [4].

У зв'язку з агресією РФ проти нашої держави, в умовах воєнного стану виникли нові потреби в тематиці навчання. Відповідно до наказу МОЗ України співробітниками кафедри був розроблений і впроваджений цикл тематичного навчання «Ортопедичне лікування травм щелепно-лицевої ділянки», який стосується реабілітації хворих із дефектами зубощелепної системи різної етіології. Програмою циклу передбачено також комплексний підхід до стоматологічних хворих, які потребують щелепно-лицевої реабілітації, розроблено методологію такого підходу [5].

У наш нелегкий час військової агресії дистанційна освіта набуває неабиякого значення. Методологічна база системи дистанційної освіти має охоплювати концептуальні моделі й дидактичні аспекти дистанційного навчання в системі охорони здоров'я; інтерактивні електронні навчальні посібники різних видів і призначення (навчальні програми, електронні підручники, комп'ютерні тести, бази тощо), доступні за допомогою глобальної мережі, способи взаємодії зі слухачами, методику оцінювання знань.

Таким чином, вважаємо принцип інтеграції при викладанні ортопедичної стоматології позитивним, адже він дозволяє підвищити якість засвоєння знань, усебічно оволодіти спеціальністю, знати алгоритм дій при всебічній реабілітації хворих із патологією щелепно-лицевої ділянки, мати певний кругозір із усіх стоматологічних дисциплін, а використання дистанційної освіти дозволяє індивідуалізувати процес навчання, ефективно контролювати процес навчання й забезпечити постійний зворотний зв'язок із викладачем.

Список використаної літератури

1. Нідзельський М.Я., Цветкова Н.В., Писаренко О.А., Давиденко Г.М., Соколовська В.М. Упровадження елементів дистанційного навчання в післядипломну освіту лікарів стоматологів-ортопедів. Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : Навчально-наукова конференція з міжнародною участю : матеріали конф. – Полтава, 2017. – С. 108-109.
2. Діасамідзе Е.Д. Становлення та розвиток післядипломної освіти стоматологів в Україні / Е.Д. Діасамідзе, К.В. Жикова, Б.А. Рогожин // Питання експериментальної та клінічної стоматології: зб. наук. праць. – Вип 12 / Редкол.: Є.М. Рябоконт (відп.ред.) та ін.; МОЗ України, Харк. нац.мед. ун-т. – Харків: ХНМУ, 2016. – 462 с.
3. Нідзельський М.Я., Цветкова Н.В., Писаренко О.А. [та ін]. Упровадження елементів дистанційного навчання в післядипломну освіту лікарів стоматологів-ортопедів. Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів». – Полтава, 2018. – С. 108-109.
4. Нідзельський М.Я., Давиденко Г.М., Давиденко В.Ю. Якість освіти та її контроль на післядипломному етапі навчання. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання контролю якості освіти у вищих начальних закладах. Полтава, 22 березня 2018 р. – Полтава, 2018. – С. 64-65.
5. Нідзельський М.Я., Линник Ю.Є., Шиян Є.Г. Семантичні характеристики стоматологічних термінів. Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : II Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю : зб. ст. – Полтава, 2017. – С. 144-149.